

Kallahti Kallvik ry
Avoin kirje Helsingin kaupunginvaltuutetuille 29.1.2020

Hyvä kaupunginvaltuutettu, hyvä kaupunkiympäristölautakunnan jäsen,

Kaupunkiympäristölautakunnassa on 4.2.2020 esillä Meri-Rastilan itäosan asemakaavaehdotus, jossa on kaavoitettu myös viereisen Kallahden kaupunginosa-alueen luontoalueet Ullaksenpuisto ja Pohjavedenpuisto.

Kallahti Kallvik ry:n puolesta saatan valtuutettujen ja lautakunnan jäsenten tietoon asukkaiden ehdottoman kielteisen kannan näiden Kallahden metsäalueiden rakentamiseen.

Kallahden luontoalueiden rakentamishdotus on ristiriidassa useiden kaupunginvaltuuston päätösten kanssa, muun muassa yleiskaavan, yleiskaavan toteuttamisohjelman ja Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman kanssa.

Kaavaluonnos on hyväksytty kaupunkisuunnittelulautakunnassa 11.4.2017 ehdollisesti.

Näitä ehtoja ei ole kaavaehdotukseen mennessä täytetty (vs. MRL 9§), tärkeimpänä suunnittelun alueen luontokartoitukset puuttuvat, mihin sekä ympäristökeskus että rakennusvirasto ovat aiemmin kiinnittäneet huomiota (vuorovaikutusraportti). Ympäristökeskus vuorovaikutusraportissa: ”Kallahdenniemeltä Pohjavedenpuiston läpi kohti Keski-Vuosaarta kulkeva kehitettävä metsäverkostoyhteys heikentyy merkittävästi ja jopa katkeaa uuden rakentamisen johdosta”. Kaavaehdotusta ei pidä hyväksyä ennen kuin suunnittelun alueen ja myös ympäröivän metsäverkoston luontokartoitukset on tehty ja kehittämistarpeet selvitetty.

Vuorovaikutus kaavahankkeessa on epäonnistunut. Sadat asukkaat ovat ilmaisseet kaavoittajalle vastustavansa ehdottomasti kaikkea rakentamista Kallahden luonnontilaisille metsäalueille Ullaksenpuistoon ja Pohjavedenpuistoon. Kun asukkaiden mielipiteillä ei ole ollut vaikutusta suunnitteluun, Kallahden luontoalueiden säilyttämisen puolesta on kerätty adressi, jolla on nyt 565 allekirjoittajaa (464 verkossa, 101 paperilla).

Kallahden metsäalueiden rakentaminen kaavaehdotuksen mukaan huonontaisi dramaattisesti Kallahden ja myös Meri-Rastilan itäosan sekä asumisoloja että luontoympäristöä (vs. MRL 54§). Asukasmäärän lisääntyessä viher- ja virkistysalueiden tarve kasvaa, ei pienene.

Asukasmäärän lisäystavoite on yleiskaavaan nähden selkeästi ylimitoitettu. Kallahti on luontoalueet mukaan luettuna jo nyt niin tehokkaasti rakennettu kuin yleiskaava 2016 edellyttää.

Luonteva tapa ratkaista ylitehokkaan rakentamisen ehdotus ja samalla luontoristiriita on poistaa kaikki viher- ja virkistysalueille tehdyt muutosehdotukset tai ainakin poistaa Kallahden metsäalueet Ullaksenpuisto ja Pohjavedenpuisto Meri-Rastilan asemakaavan suunnittelun alueesta.

Tärkeimmät perustelut viitteineen ao. päätöksiin, määräyksiin ja säädöksiin alla luettelossa.

Luontoristiriita: Kaavaehdotus ei turvaa luontoarvoja vaan vaarantaa ne

- Lainvoimainen määräys kehitettävästä metsäverkostoyhteydestä Kallahdenniemeltä Ullaksenpuiston ja Pohjavedenpuiston läpi pohjoiseen (yleiskaava 2016, Uudenmaan maakuntakaava).

https://www.hel.fi/hel2/ksv/Liitteet/2016_kaava/Yleiskaava_kaupunkiluonto_20160614.pdf

Kaavaehdotuksen mukaan metsäverkostoyhteys katkaistaan Ullaksenpuiston ja Pohjavedenpuiston välistä, sen sijaan että sitä kehitettäisiin. Tiedetäänkö kaavoitusosastolla, mikä on metsäverkostoyhteys, koska selosteissa puhutaan toistuvasti ”virkistysyhteuksista” viheryhteyden, metsäverkostoyhteyden tai ekologisen yhteyden sijasta? Kyse on metsän jatkumisesta, ei pyörätien jatkumisesta.

- Uudenmaan liitto erityisesti Länsi-Vuosaaresta: ”taajamavyöhykkeiden suunnittelumääräys ’Ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta tärkeiden luontoalueiden pirstomista tulee välttää’ on syytä ottaa vakavasti myös pääkaupunkiseudulla, sekä paikallisten elinympäristöjen että ekologisen kytkeytyvyydenkin vuoksi. Esimerkiksi Helsinkiin merkityillä yhteystarvealueilla Vanhankaupunginkoskella ja Länsi-Vuosaarissa yhteyksien (lisä-) kaventamista ja pirstomista tulisi välttää.”

https://www.uudenmaanliitto.fi/files/22589/Uusimaa-kaavan_luontovaikutusten_arviointi_Zonation-analyysiin_perustuen.pdf, s. 38.

- Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelma, varsinkin toimenpiteet 131 Metsä- ja puustoinen verkosto ja 132 Elinvoimaiset metsät. <https://ilmastovahti.hel.fi/actions/132>. Tämän mukaan ”kaupungin omistamat metsäiset ja puustoiset alueet (- -) pidetään elinvoimaisina ja puustoltaan monilajisina kestävänsä metsänhoidon toimin.” ”Nykyinen metsäverkosto pyritään säilyttämään tiivistyvässä kaupungissa Metsä- ja puustoinen verkosto -oppaan (2019) ohjeiden mukaisesti.” Mainittu opas on kaavaehdotuksen liitteenä, mutta sen ohjeita ei noudateta ehdotuksessa.
- 7,7 hehtaarin laajuisena Pohjavedenpuisto on metsäverkoston ja luonnon monimuotoisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeä ydinmetsä. Kaavaehdotuksen mukaan 50–60 % Pohjavedenpuiston alasta rakennettaisiin. Alle neljän hehtaarin metsäkuviassa ydinmetsä menetetään reunavaikutukselle. (Metsä- ja puustoinen verkosto: Opas verkoston huomioimiseksi Helsingin kaupunkisuunnittelussa, 2019).
- Vaaditun luontokartoituksen puutteessa ei tiedetä, asettaako luonnonsuojelulaki esteitä Kallahden metsäalueiden kaavallulle rakentamiselle, todennäköisesti asettaa (uhanalaisten lintujen ja muiden rauhoitettujen eläinten pesimäalue; luonnonsuojelualueen perustamisen yleiset edellytykset).

Kaavaehdotus rikkoo yleiskaavan toteuttamisohjelman Pohjavedenpuistossa

- Koko Pohjavedenpuiston alue on yleiskaavan toteuttamisohjelmassa varattu saaristoratikan suunnittelualueeksi. Alueen suunnittelu ja rakentaminen käynnistyvät 2040-luvulla.

<https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/julkaisut/julkaisut/julkaisu-12-17.pdf>

Kaavailtu ylitehokas rakentaminen

- Liitteen 7 tilastotiedoista saa sen käsityksen, että suunnittelualueen kokonaispinta-alasta vain alle 50 % tulee olemaan korttelimaata. Suunnittelualueesta yli 100 000 m² on yleiskaavassa 2016 merkitty viher- ja virkistysalueeksi (VL, VP, VU ja merialue). Loput noin 210 000 m² on merkitty ”asuntovaltaiseksi alueeksi A2, jonka pinta-alasta keskimäärin 60 % on korttelimaata”. Suunnittelualueen A2-alueen ehdotuksen mukaiseksi korttelimaa-alueeksi tulee noin 147 000 m² kokonaispinta-alasta 210 000 m² eli täydet 70 %. Lisäksi osa korttelirakentamisesta on sijoitettu viher- ja virkistysalueelle (Ullaksenpuisto ja Ison Kallahden puisto).
- Asemakaavaluonnoksen hyväksymisen ehtoihin (11.4.2017) kuuluu väestöennusteen ajantasaisuudesta huolehtiminen. Helsingin väestöennusteen (2019) mukaan Kallahden asukasluku pienenee vuoteen 2034 mennessä 645 asukkaalla (1.1.2019 6 841 asukasta). Kaavaehdotuksen mukaan Kallahden asukasluku päinvastoin kasvaisi noin 2000 asukkaalla. Väestöennusteen näin suuri ylitys merkitsisi kaikkien palvelujen ja infrastruktuurin vakavia kapasiteettiongelmia, joita on tarpeeksi jo nykyisilläkin asukasmäärillä.

Yleiskaavan toteuttamisohjelman, yleiskaavan hyväksymisen yhteydessä hyväksytyjen toivomusponsien ja Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman lukeminen yhdessä antaa selkeän ja vahvan ohjelman myös Kallahden luontoalueille: ensin ajetaan Helsinki hiilineutraaliksi toimenpideohjelman mukaisesti vuoteen 2035 mennessä; luontoalueet säästetään yleiskaavan toteuttamisen ensi vaiheissa, asemakaavoitus kohdistetaan ensisijaisesti vain jo rakennettujen alueiden täydentämiseen ja tehostamiseen; vasta 2035 jälkeen katsotaan, vieläkö metsäalueita on varaa (tai tarvetta) rakentaa.

Kunnioittavasti

Helena Saarikoski
FT, dosentti, tutkija, tietokirjailija
Puheenjohtaja, Kallahti Kallvik ry
Puh. 045 679 5527